DUBBA · OYSS HAZIRLIK
10. Sınıf Türk Dili ve Edebiyatı Dersi 1. Dönem 2. Ortak Yazılı Sınavı · Senaryo 1
Süre: 40 dakika · Her sorunun puanı yanında yazılıdır.

Adı Soyadı: .....
Sınıf / No: .....
Puan: .....

Telefonda aç: süreli çöz, paylaş

10. Sınıf Türk Dili ve Edebiyatı · 1. Dönem 2. Ortak Yazılı (Senaryo 1)

1. Aşağıdaki koşmayı okuyunuz ve soruları cevaplayınız.

> ***Koşma***
>
> *Duman eksik olmaz yüce dağımda,*
> *Güller açmaz oldu yeşil bağımda,*
> *Sılayı bıraktım gençlik çağımda,*
> *Ayrılık yürek yakar, yakar, yakar.*
>
> *Sılanın hayali durur gözümde,*
> *Bir kor gibi yanar o dert özümde,*
> *Kimse anlamadı ne var sözümde,*
> *Ayrılık yürek yakar, yakar, yakar.*
>
> *Bu derde ne ilaç ne derman olur,*
> *Gurbet ele düşen perişan olur,*
> *Sevdiği gidince bağ viran olur,*
> *Ayrılık yürek yakar, yakar, yakar.*
>
> *Uzaklardan duyulur kaval sesi,*
> *Yorgun düştü artık gönlün nefesi,*
> *Dar geliyor bana tenin kafesi,*
> *Ayrılık yürek yakar, yakar, yakar.*
>
> *(Bu şiir sınav için yazılmıştır.)*

Buna göre aşağıdaki soruları cevaplayınız.

1.1. Koşmanın ölçüsünü ve kafiye düzenini yazınız. Ardından **1. dörtlüğün** ve **3. dörtlüğün** kafiyesini ve redifini ayrı ayrı gösteriniz; her iki dörtlükteki kafiyenin türünü belirtiniz.

1.2. Son dize her dörtlükte aynen tekrarlanmaktadır. Bu tekrarın şiire katkısını **ritim** ve **duygu yoğunluğu** açısından ayrı ayrı açıklayınız.

© 2026 Dubba · Tüm hakları saklıdır. Bütün hâlde bedelsiz dağıtılabilir; satılamaz, ticari amaçla kullanılamaz. dubba.com.tr/telif

2. Aşağıdaki şiiri okuyunuz ve soruları cevaplayınız.

> ***Gece Sesi***
>
> *Bir ses gelir uzaklardan, bilmem nereden,*
> *Karanlığa karışır da kaybolur gider;*
> *Boş odada gönlüm titrer o sesten,*
> *Bir sızı kalır içimde, adsız bir keder.*
>
> *Rüzgâr değil, kuş sesi de değil bu ses,*
> *Bir çağrı mı, bir veda mı, anlayamam;*
> *Gece uzar, uyku kaçar, sabah yok henüz,*
> *Ne kapım çalınır ne adımı soran var.*
>
> *(Bu şiir sınav için yazılmıştır.)*

Buna göre aşağıdaki soruları cevaplayınız.

2.1. Şiirde söyleyicinin **yalnızlık** duygusunu yansıtan **iki dizeyi** yazınız.

2.2. Yazdığınız dizelerden hareketle yalnızlık duygusunun söyleyici üzerindeki etkisini **gerekçesiyle birlikte** açıklayınız.

3. Aşağıdaki şiiri okuyunuz ve soruları cevaplayınız.

> ***Cam Çerçevede Akşam***
>
> *Akşam iner, gözlerim camda kalır,*
> *Işık söner, içimde bir ses inler;*
> *Bülbül susar, gül solar, bağ ıssızlaşır,*
> *Rüzgâr boş yollarda kendini dinler.*
>
> *Renk renk bulut geçer, söylenmez adı,*
> *Uzakta bir kuş son türküsünü bitirir;*
> *Gözlerim camda, aklım o eski bağda,*
> *Gönlüm hâlâ o bahçede dolaşır.*

© 2026 Dubba · Tüm hakları saklıdır. Bütün hâlde bedelsiz dağıtılabilir; satılamaz, ticari amaçla kullanılamaz. dubba.com.tr/telif

> *(Bu şiir sınav için yazılmıştır.)*

Buna göre aşağıdaki soruları cevaplayınız.

3.1. Şiirden **üç imge** seçiniz. Her imgeyi şiirden yazarak taşıdığı duyguyu ya da anlamı ayrı ayrı açıklayınız.

3.2. Şiirde divan şiiri geleneğine ait bir mazmuna gönderme yapılan dizeyi yazınız. Bu mazmunun divan şiirindeki anlamını ve bu şiirde kazandığı yeni anlamı **gelenekten moderne geçiş** bağlamında açıklayınız.

4. Aşağıdaki şiiri okuyunuz ve soruları cevaplayınız.

> ***Bekleme***
>
> *Sular geçer, ben durmadan beklerim,*
> *Gönlüm bir yerde kalmış gibi durur;*
> *Rüzgâr savurur yaprakları yere,*
> *Mevsim döner, içimde sızı sürer.*
>
> *Ne gün biter bu hasretin yükü,*
> *Ne gecelerin sonu gelir bana;*
> *Uzak bir ışıktan düşer gölge,*
> *Sessizliğe karışır her yana.*
>
> *(Bu şiir sınav için yazılmıştır.)*

Buna göre aşağıdaki soruları cevaplayınız.

4.1. Birinci aşama: Kendinizi şiirin söyleyicisinin yerine koyunuz. Bu şiiri okurken hissedeceğinizi düşündüğünüz **iki duyguyu** yazınız.

© 2026 Dubba · Tüm hakları saklıdır. Bütün hâlde bedelsiz dağıtılabilir; satılamaz, ticari amaçla kullanılamaz. dubba.com.tr/telif

4.2. İkinci aşama: Yazdığınız her iki duyguyu, şiirden seçeceğiniz **birer dizeyle** ilişkilendirerek **birer cümleyle** açıklayınız.

5. Aşağıdaki öğretici metni okuyunuz ve soruları cevaplayınız.

> *Tuz, yalnızca yemeklere lezzet katmak için kullanılan bir madde değildir. Tarih boyunca toplumlar arasında değerli bir ticaret ürünü olarak el değiştirmiştir. Bazı bölgelerde uzun süre para yerine kullanıldığı bilinmektedir. Tuzun gıdaları bozulmaktan koruması, onu özellikle uzun yolculuklar yapan topluluklar için vazgeçilmez kılmıştır. Tuzu elde etmek ise kolay değildir: Deniz suyunu tuzlalarda buharlaştırmak ya da kaya tuzunu yerin altından çıkarmak uzun ve yorucu bir emek ister. Bugün tuz üretimi endüstriyel ölçekte yapılmakta; deniz tuzu, kaya tuzu ve göl tuzu farklı amaçlarla kullanılmaktadır.*
>
> *(Bu metin sınav için yazılmıştır.)*

Buna göre aşağıdaki soruları cevaplayınız.

5.1. Yukarıdaki öğretici metni aşağıdaki yönergeye göre kısa bir hikâyeye dönüştürünüz.

YÖNERGE

1. **Ana düşünce:** Tuzun değeri, onu elde etmek için verilen emekle ortaya çıkar. Bu düşünceyi doğrudan söylemeden olaylar aracılığıyla sezdiriniz.
2. **Yapı unsurları:** Hikâyenizde en az bir kişi, belirli bir mekân ve belirli bir zaman bulunsun; olay örgüsü serim, düğüm ve çözüm bölümlerinden oluşsun.
3. **Anlatım biçimi:** Hikâyenizde öyküleyici anlatımı kullanınız.
4. **Kural:** Hikâyenizde en az bir eksiltili cümleye yer veriniz ve bu cümlenin altını çiziniz.
5. **Kural:** Hikâyenizi yazım ve noktalama kurallarına uygun yazınız.

5.2. Hikâyenizde kullandığınız bir **düşünceyi geliştirme yolunu** ve bu yolu **kullanma nedeninizi** aşağıdaki tabloya yazınız. Nedeninizi hikâyenizden bir örnekle destekleyiniz.

© 2026 Dubba · Tüm hakları saklıdır. Bütün hâlde bedelsiz dağıtılabilir; satılamaz, ticari amaçla kullanılamaz. dubba.com.tr/telif

Kullandığım düşünceyi geliştirme yolu	Bu yolu kullanma nedenim

Cevap anahtarı: çözdükten sonra okut.
Her maddenin tam puan ölçütü, kısmi ve sıfır puan durumu, olası yanıt. Kendini puanla, aynı sayfadan 40 dakikalık sayaçla yeniden çöz.

© 2026 Dubba. Bu yazılının soruları, şekilleri, puanlama anahtarı ve çözümleri Dubba'nın özgün eseridir (5846 sayılı FSEK); tüm hakları saklıdır. Bütün hâlde ve değiştirilmeden çoğaltıp öğrencilere, sınıflara, okullara ve kurslara bedelsiz dağıtabilirsin; satılamaz, ücretli bir ürün ya da hizmette kullanılamaz, ticari amaçla kullanılamaz, başka sitede barındırılamaz, kaynak dubba.com.tr gösterilir. Telif Politikası 3. madde: dubba.com.tr/telif